

Een schorre, hoge blaf

Gelukkige gezinnen lijken allemaal op elkaar, maar een ongelukkig gezin is altijd ongelukkig op zijn eigen manier,' schrijft Tolstoi. Een adagium dat zeker ook geldt voor *De tranen van de stad*, de nieuwe roman van Leo Pauw (1953). Daarin worstelt hoofdperson David Blok met een familiegeheim uit de Tweede Wereldoorlog dat hem pas op latere leeftijd is onthuld en dat hij nog weer later pas durft te vertellen aan zijn kleindochter Pat, en ten slotte ook aan zijn dochter Hannah.

David is een joodse ex-journalist van 77 die na een turbulent leven in een melancholische fase is terechtgekomen. De tranen van de stad (Amsterdam, met name het Zuid van Berlage) in de titel zijn tegelijk Davids tranen om een nooit uitgewiste geschiedenis, nog maar bij weinigen bekend: 'Steeds meer inwoners hebben

Leo Pauw

FOTO NOBELMAN

geen voeling meer met de historie van de stad, hebben geen idee wat hier allemaal heeft plaatsgevonden [...].'

Een brief van Davids oude vriend Arend, die lang geleden met hem heeft gebroken, schudt iets in hem wakker. De eerste met wie hij zijn familieverleden nu onbeschoemd deelt, is zijn zwaar door het leven getekende 'boezemvriendin' Marthe. Ooit zijn minnares, nu de best denkbare vertrouweling. 'Voorbij de pijn en het verlangen. Voorbij de seks.' Ze zoeken elkaar veelvuldig op en maken allerlei uitstapjes. Samen met kleindochter Pat (en huiskat Ella) vormt Marthe het zwaartepunt van Davids sociale – en emotionele – leven.

De brief van Arend, die terminale kanker heeft, leidt uiteindelijk tot een gezamenlijke trektocht door de bergen van Noorwegen. Daar vertelt Arend zijn vriend in een huiveringwekkende nachtelijke slotscène de waarheid over hun breuk. Het open einde daarna is een sterk gegeven. De lezer mag zelf bedenken waar het vervolgens heen gaat, maar de laatste zin 'In

de verte weerklonk een hoge, schorre blaf' en de op de volgende bladzijde afgebeelde traan beloven weinig goeds.

Hebben we hier een ouderwetse, psychologische roman? Zoveel is zeker dat de innerlijke strijd van David en de levendige dialogen (met Pat, met Marthe, met Hannah, met Arend) een zielenleven – en niet alleen dat van David Blok – blootleggen dat er niet om liegt. In dat verband wordt soms wel een taalgebruik gebezigd waarbij je als recensent de wenkbrauwen frons. Dingen als 'je kwetsbaar opstellen', 'basale herkenning', 'een mooi mens'.

Toch bevindt dit verhaal zich bepaald niet op het niveau van een zelfhulpboek. Daarvoor zijn er te veel indringende gesprekken met filosofische inhoud. Hoe om te gaan met wat ons achtervolgt? Hoe krenkingen bij geliefden te voorkomen dan wel ongedaan te maken? Hoe verder te gaan in het zicht van

de dood? Waarin schuilt de zinging van ons reilen en zeilen?

De stijl waarin Pauw dit alles gestalte geeft, is precies, beeldend en krachtig ('Hij voelde een vreemde, donkere pijn opkomen, laag in zijn buik'). Ook ontbreekt het de vertelling niet aan vaart. De spanning voortvloeiend uit de wijze waarop Pauw de nieuwsgierigheid van de lezer prikkelt, zakt nergens in. Hier is een gerijpt verteltalent aan het woord, van wie we nog veel meer fraais kunnen verwachten.

PAUL GELLINGS

Leo Pauw:
De tranen van de stad
Nobelman,
€ 24.95